

การพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริม
สมรรถนะด้านการจัดทำวัตรกรรมสร้างสรรค์คนดีของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

Development of a Supervision Model Based on the Blended Learning
Approach to Enhance Teachers' Competency in Designing Innovative

Approaches to Moral Education under Phrae Primary

Educational Service Area Office 1

อุเทน วีระคำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

Uthen Wirakham

Phrae Primary Educational Service Area Office 1

Corresponding Author E-mail: boyweeracome@gmail.com

(Received: 24 August, 2025; Edit: 4 April, 2025 ; accepted: 5 September, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดทำวัตรกรรมสร้างสรรค์คนดีของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 2) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศ 3) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ และ 4) ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ในการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ 9 คน ในการตรวจสอบคุณภาพ และครูจำนวน 71 คน ในการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความเหมาะสม แบบทดสอบความรู้ แบบประเมินสมรรถนะ แบบประเมินคุณภาพรายงาน แบบวัดเจตคติ และแบบประเมินประสิทธิภาพการใช้รูปแบบวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที ส่วนวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยการนิเทศแบบคลินิก แบบชี้แนะ และแบบพี่เลี้ยง โดยมีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) การวัดและประเมินผล และ 6) กระบวนการนิเทศ 6 ขั้นตอน ได้แก่ D1: กำหนดปัญหาและความต้องการ D2: วางแผน D3: ปฏิบัติการนิเทศ O: สังเกตการณ์ E: ตรวจสอบและประเมินผล และ P: เผยแพร่ผลงาน

2. ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่ารูปแบบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
3. การทดลองใช้พบว่าครูมีความรู้ ความสามารถ และเจตคติที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศ พบว่า มีประสิทธิภาพในระดับมาก ได้แก่ ด้านความถูกต้อง รองลงมา คือ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นประโยชน์

คำสำคัญ : รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน, สมรรถนะด้านการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์ คนดีของครู, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

Abstract

This research aimed to: (1) examine foundational data for developing a supervisory model based on blended learning principles to enhance teachers' competencies in creating moral innovation; (2) construct and validate the quality of the supervisory model; (3) study the results of implementing the model; and (4) evaluate its effectiveness. The sample consisted of three experts interviewed regarding the model, nine experts assessing its quality, and 71 teachers under the Phrae Primary Educational Service Area Office 1 who participated in the model implementation. Research instruments included: a structured interview form, a model suitability assessment form, a knowledge test on moral innovation development, a competency evaluation form, a report quality assessment form, an attitude scale, and a model efficiency evaluation form. Data were analyzed using descriptive statistics (frequency, percentage, mean, and standard deviation), inferential statistics (Paired t-test), and qualitative content analysis.

The findings revealed that:

1. The developed supervisory model integrated clinical supervision, directive supervision, and mentoring. It comprised five key components: principles, objectives, content, assessment and evaluation, and a six-step supervisory process D1: Define Problems and Needs, D2: Direct Planning, D3: Develop Activities, O: Observation, E: Examine and Evaluate, and P: Publish a Successful Work.
2. Expert evaluations indicated that the model was highly appropriate.
3. Teachers who underwent supervision showed statistically significant improvements in knowledge, competency, and attitudes toward moral innovation development.
4. The model demonstrated high effectiveness, particularly in terms of accuracy, followed by feasibility, appropriateness, and usefulness.

Keywords : Supervision Model Based on Blended Learning, Teachers' Competency in Designing Innovative Moral Education, Phrae Primary Educational Service Area Office

บทนำ

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ ทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจ เข้าใจง่าย และส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นวัตกรรมทางการศึกษาจึงไม่ใช่เพียงการสร้างสิ่งใหม่ แต่เป็นการคิดค้น พัฒนา และปรับใช้เครื่องมือหรือกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทและปัญหาเฉพาะของแต่ละสถานการณ์ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของรายวิชาและยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนโดยรวม แม้ว่าจะมีการส่งเสริมให้นำแนวคิดนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ แต่ยังคงพบข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะการขาดการมีส่วนร่วมของครูในการคิดและพัฒนา นวัตกรรมอย่างเป็นระบบ ครูจำนวนมากยังขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ขาดการสะท้อนผล การใช้เครื่องมือ และขาดการตรวจสอบคุณภาพของสื่อหรือนวัตกรรมที่นำมาใช้ ส่งผลให้ไม่สามารถมั่นใจได้ว่าสื่อหรือเครื่องมือเหล่านั้นจะมีประสิทธิภาพกับนักเรียนในกลุ่มอื่น ๆ ได้อย่างแท้จริง (ศรีน้อย ลาวัณ, 2552) เช่นเดียวกับข้อค้นพบของ สกาวรัตน์ ไกรมาก (2562) ที่ระบุว่า ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการผลิตสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการนิเทศที่ยังไม่สามารถส่งเสริมการทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีได้อย่างครอบคลุม ในฐานะศึกษานิเทศก์ ผู้วิจัยมีบทบาทในการขับเคลื่อนนโยบายโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) และส่งเสริมคุณธรรมเชิงพื้นที่ระดับจังหวัด ภาค และประเทศ ได้ร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา (ก.ต.ป.น.) ประจำปีการศึกษา 2562 ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารระดับเขตศึกษานิเทศก์ และผู้แทนโรงเรียน โดยมีข้อสรุปว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ควรกำหนดนโยบายเร่งด่วนในการยกระดับโรงเรียนคุณธรรม โดยใช้สมรรถนะการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีการจัดโครงการพัฒนาศักยภาพครูมืออาชีพผ่านกระบวนการนิเทศที่มีคุณภาพ ซึ่งต้องสะท้อนมุมมองการนิเทศในทุกมิติ ทั้งด้านวิชาการ ด้านจิตวิทยา และด้านการพัฒนาวิชาชีพ โดยมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์เป็นผู้พัฒนานวัตกรรมการนิเทศการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม

จากการศึกษางานวิจัยและเอกสารทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า การนิเทศการศึกษาที่มีกระบวนการที่เหมาะสมสามารถส่งเสริมครูให้มีเจตคติที่ดี มีความรู้และความสามารถในการพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนและของกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กล่าวว่า การนิเทศเป็นกระบวนการช่วยเหลือและแนะนำ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ วชิรา เครือคำ อ้าย และชวลิต ขอดศิริ (2561) ได้เสนอว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ และผู้เกี่ยวข้อง โดยต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ในการให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง และส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านจิตใจ สติปัญญา และร่างกายอย่างสมดุล จากการวิเคราะห์แนวทางการนิเทศที่เหมาะสม พบว่า มี 3 แนวคิดหลักที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้แก่ 1) การนิเทศแบบชี้แนะ (Coaching) เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของครูโดยเน้นการพัฒนาความสามารถและผลการปฏิบัติงานผ่านการให้คำปรึกษา การสะท้อนผล และการวางแผนร่วมกัน เพื่อให้ครูสามารถวิเคราะห์ปัญหา วางแผนดำเนินการ และประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) การนิเทศแบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) เป็นการช่วยเหลือและ

สนับสนุนครูที่มีประสบการณ์น้อยโดยมีผู้เชี่ยวชาญทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ร่วมวางแผน สังเกตการสอน และให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ โดยเน้นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และ 3) การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision) เป็นการนิเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาในชั้นเรียนโดยตรง ผ่านการปรึกษาหารือ การสังเกตการสอน การวิเคราะห์ข้อมูล และการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างต่อเนื่องในลักษณะวัฏจักร เพื่อให้ครูมีโอกาสรปรับปรุงตนเองจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) นอกจากนี้แนวคิดทางการนิเทศแล้ว ผู้วิจัยยังได้นำหลักการทรงงานตามศาสตร์พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช รัชกาลที่ 9 มาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการนิเทศ โดยเน้นการเข้าใจบริบทของครูและนักเรียนอย่างลึกซึ้ง เข้าถึงปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริง และพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งสุเมธ ตันติเวชกุล (2554) ได้กล่าวถึงหลักการทรงงานว่า “ต้องระเบิดจากข้างใน” หมายถึงการสร้างความเข้มแข็งให้แก่คนในชุมชนก่อนที่จะนำสิ่งใหม่เข้าไปพัฒนา โดยเน้นการเข้าใจภูมิประเทศผู้คน และวัฒนธรรมอย่างรอบด้าน พร้อมทั้งสร้างการสื่อสารสองทางระหว่างผู้ให้และผู้รับ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างแท้จริง โดยที่หลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” จึงเป็นแนวทางที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการนิเทศการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการพัฒนาครูจากภายใน สร้างความเข้าใจในบริบทของการเรียนรู้ และส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมในภาพรวม จากสภาพปัญหาการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 พบว่าการดำเนินงานยังขาดความเป็นระบบ ครูยังขาดความร่วมมือในการพัฒนาเครื่องมือและกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนอย่างครอบคลุมและบูรณาการ ส่งผลให้คุณภาพการจัดการศึกษายังไม่บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่กำหนด หากปล่อยไว้โดยไม่มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน อาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านคุณภาพและคุณธรรมในระยะยาว ผู้วิจัยในฐานะศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบการขับเคลื่อนนโยบายโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แนะแนวทาง และเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู เพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพควบคู่คุณธรรมของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

จากความสำคัญสภาพปัญหาการทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีในบริบทพื้นที่ โดยบูรณาการแนวคิดการนิเทศแบบชี้แนะแบบพี่เลี้ยง (Mentoring) และแบบคลินิก เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดรูปแบบการนิเทศที่สามารถปรับใช้ได้เหมาะสมกับบริบทของครูและโรงเรียนในพื้นที่ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้นำหลักการทรงงานตามศาสตร์พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช รัชกาลที่ 9 มาเป็นแนวทางในการออกแบบกระบวนการนิเทศ โดยเน้นการเข้าใจบริบทของครูและนักเรียนอย่างลึกซึ้ง เข้าถึงปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริง และพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง หลักการดังกล่าวสะท้อนถึงการพัฒนาที่มุ่งเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งจากภายใน โดยใช้ความรู้และภูมิปัญญาในการแก้ไขปัญหาอย่างรอบด้าน ทั้งนี้ การนิเทศตามแนวคิดดังกล่าวจึงไม่ใช่เพียงการติดตามและประเมินผล แต่เป็นกระบวนการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครูให้สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม บริหารจัดการชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และประเมินผลการเรียนรู้อย่างรอบด้าน

โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ครูสามารถจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีที่ตอบสนองต่อบริบทของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง และการพัฒนารูปแบบการนิเทศที่มีคุณภาพจะเป็นกุญแจสำคัญในการเปลี่ยนแปลงครูให้เกิดการพัฒนาตนเองอย่างเข้าใจ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงผู้เรียนอย่างมีคุณภาพและคุณธรรม ซึ่งจะส่งผลให้การศึกษาของประเทศบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของชาติอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
4. เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยแบ่งกระบวนการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 (Research: R1)

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการนิเทศแบบผสมผสาน เทคนิคการนิเทศ องค์ประกอบการนิเทศ แนวคิดการพัฒนาสมรรถนะครูในการทำนวัตกรรม รวมถึงหลักการทรงงาน "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" และศาสตร์พระราชา นอกจากนี้ยังรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความสำคัญของกระบวนการนิเทศ การศึกษา แนวคิดรูปแบบการนิเทศ และกิจกรรมที่ส่งเสริมสมรรถนะการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี

2. การสังเคราะห์เอกสารและตำรา และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศ การศึกษา การวิจัยทางการศึกษา และมีประสบการณ์ในการนิเทศ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 (Development: D1)

1. นำร่างรูปแบบการนิเทศ คู่มือการใช้รูปแบบ และเอกสารแนวทางการจัดทำวัตรกรรมสร้างสรรค์คนดี ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ตรวจสอบคุณภาพ รวมถึงมีการทดลองนำร่องกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน โดยการ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดทำวัตรกรรมสร้างสรรค์คนดีสำหรับครูกลุ่มนำร่อง เพื่อประเมิน คุณภาพของรูปแบบและเอกสารต่าง ๆ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมของเอกสารและรูปแบบ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน พบว่า มีค่า IOC อยู่ในเกณฑ์ อยู่ระหว่าง 0.71-1.00

3. สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้ รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อ ส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดทำวัตรกรรมสร้างสรรค์คนดีของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แพร่ เขต 1 (Research: R2)

1. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีจัดทำวัตรกรรมสร้างสรรค์คนดี ความสามารถในการ จัดทำวัตรกรรมสร้างสรรค์คนดี และเจตคติต่อการจัดทำวัตรกรรมสร้างสรรค์คนดีของครูผู้รับการนิเทศ รวมถึงการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจัดการเรียนรู้และพฤติกรรมผู้เรียน จำนวน 71 คน โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อ ส่งเสริมสมรรถนะการจัดทำวัตรกรรมสร้างสรรค์คนดี และการนิเทศติดตาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับวิธีการเขียนนวนิตรกรรม แบบประเมิน สมรรถนะในการทำวัตรกรรมสร้างสรรค์คนดี แบบประเมินคุณภาพรายงานการจัดทำวัตรกรรมสร้างสรรค์คนดี และ แบบวัดเจตคติต่อวัตรกรรมสร้างสรรค์คนดี นอกจากนี้ยังมีการสังเกตการณ์จัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยใช้แบบ บันทึกรายการสังเกต คลิปวิดีโอ ภาพถ่าย และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน พบว่า เครื่องมือทั้งหมด มีค่า IOC อยู่ในเกณฑ์ อยู่ระหว่าง 0.71-1.00

3. สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการทดสอบ ค่าที (Paired t-test) ในการทดสอบความรู้ก่อน - หลังใช้รูปแบบการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ ด้านการจัดทำวัตรกรรมสร้างสรรค์คนดีของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 (Development: D2)

1. รวบรวมข้อมูลระดับประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศ จากครูผู้รับการนิเทศ จำนวน 71 คน โดยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอผลงาน มีการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อนำเสนอผลงานวัตรกรรม สร้างสรรค์คนดี และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การคัดเลือกผลงานดีเด่น มีคณะกรรมการจะสะท้อนผลการตัดสินและ ให้ข้อเสนอแนะ และการมอบเกียรติบัตรยกย่องเชิดชูเกียรติครูที่ได้รับรางวัลงานวิจัยดีเด่น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินประสิทธิภาพการใช้รูปแบบการนิเทศ และการสัมภาษณ์ อย่างไม่เป็นทางการกับครูผู้รับการนิเทศเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับประสิทธิภาพของรูปแบบ การ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน พบว่า มีค่า IOC อยู่ในเกณฑ์ อยู่ระหว่าง 0.71 - 1.00

3. สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการนิเทศ (Research: R1) พบว่า การนิเทศแบบคลินิกการนิเทศแบบชี้แนะ และการนิเทศแบบพี่เลี้ยง มีความเหมาะสมกับบริบทของการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 และเพื่อเป็นการปฏิบัติตามรอยเบื้องพระยุคลบาทและน้อมเกล้าน้อมกระหม่อม รำลึกในพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จึงควรรวมน้อมนำหลักการทรงงาน"เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา"และศาสตร์พระราชามาปรับประยุกต์ใช้ร่วมกับกระบวนการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศ (Development: D1) พบว่า รูปแบบการนิเทศมี 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์เนื้อหา กระบวนการนิเทศ และการวัดและประเมินผล โดยกระบวนการนิเทศตามรูปแบบมีชื่อว่า "ทริเพิล ดี อีโอพี" (Triple D.EOP หรือ 3D.EOP) มี 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย 3DOEP มี 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา กำหนดจุดพัฒนา (D₁: Define Problems and Needs) ขั้นที่ 2 วางแผนและกำหนดทางเลือก (D₂: Direct Planning) ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติการนิเทศ (D₃: Develop Activities) ขั้นที่ 4 ขั้นการสังเกต (O: Observation) ขั้นที่ 5 ตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศ (E: Examine and Evaluate) ขั้นที่ 6 เผยแพร่ผลการดำเนินงานนิเทศ (P: Publish a Successful Work) และผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศ ในภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.47) มีผลการประเมิน คือ ผ่านเกณฑ์ประเมิน

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ (Research: R2) พบว่า 1) ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี อยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 21.92, S.D. = 1.60) และผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี พบว่า ครูผู้รับการนิเทศ มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี ก่อนใช้รูปแบบและหลังใช้รูปแบบแตกต่างกัน (t = 9.691, P-value = 0.001) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ครูผู้รับการนิเทศมีความสามารถในการทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี หลังการใช้รูปแบบการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ ($\bar{X}$ % = 83.07, S.D. = 0.45) มีความสามารถอยู่ในระดับดีมาก และ 3) ครูผู้รับการนิเทศมีเจตคติต่อการทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.35) มีผลการประเมิน คือ ผ่านเกณฑ์ประเมิน และผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับเจตคติต่อการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีของครูผู้รับการนิเทศ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ พบว่า ครูผู้รับการนิเทศ มีเจตคติต่อการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีแตกต่างกัน (t = 40.908, P-value = 0.001) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการนิเทศ (Development: D2) พบว่า ในภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.10, S.D. = 0.42) ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ โดยด้านที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ ด้านความถูกต้อง ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.77) รองลงมา คือ ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X}$ = 4.27, S.D. = 0.79) ด้าน

ความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.80) และด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.80) ทุกด้านมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 สามารถอภิปรายผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการนิเทศ พบว่า การนิเทศที่มีประสิทธิภาพสูงสุดควรเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยมีเป้าหมายร่วมกันคือการพัฒนาคุณภาพนักเรียนผ่านการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุทธนู ศรีไสย์ (2555) และ Glickman (2004) ที่เน้นการนิเทศในบรรยากาศประชาธิปไตย การยอมรับซึ่งกันและกัน และการพัฒนาผู้เรียนผ่านการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพของครู นอกจากนี้ กรองทอง จิระเดชากุล (2550) ยังเสนอว่า ผู้นิเทศควรมีบทบาทในการกระตุ้น ส่งเสริม และสร้างความมั่นใจให้แก่ครู เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาการสอนอย่างมีคุณภาพสำหรับผลการศึกษาที่พบว่า แนวคิดการนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบชี้แนะ และการนิเทศแบบพี่เลี้ยง มีความเหมาะสมกับบริบทของการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 มีความสอดคล้องกับ วัชรวิภา เล่าเรียนดี (2556) ที่กล่าวว่า รูปแบบการนิเทศนั้นมีหลากหลายรูปแบบ แต่ละวิธีมีจุดเด่นและจุดด้อยแตกต่างกันไป การจะนำมาใช้ในการพัฒนาวิชาชีพครู ที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ประสบความสำเร็จนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน และการจะเลือกใช้รูปแบบใดควรพิจารณาเลือกให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของครูในพื้นที่ ซึ่ง อัญชลี ธรรมะวิธีกุล (2552) ได้กล่าวว่า การนิเทศแบบชี้แนะเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ครู โดยมุ่งพัฒนาความสามารถ และผลการปฏิบัติงานครูที่จะช่วยจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ด้วยการแนะนำให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แลกเปลี่ยน สะท้อนผล จนครูสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น จัดลำดับความสำคัญ วางแผน ดำเนินการ และประเมินผลส่วนการนิเทศแบบพี่เลี้ยง เป็นการส่งเสริมช่วยเหลือ สนับสนุน และให้คำปรึกษากับครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า โดยผู้ที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงต้องมีความเชี่ยวชาญในงานและประสบการณ์การทำงานที่มากกว่า ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลหรือเป็นผู้นิเทศ และครูต้องเรียนรู้ไปพร้อมกันเป็นทีมโดยมีการประชุมวางแผนร่วมกัน สังเกตการสอนในชั้นเรียนที่มุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับหลังจากสังเกตการสอนในขณะที่ยังไม่ยุติการนิเทศ และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ได้กล่าวว่าแนวคิดการนิเทศแบบคลินิก เป็นการนิเทศการสอนเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ในชั้นเรียนโดยตรง โดยเริ่มด้วยการพูดคุยปรึกษาหารือกันระหว่างครูกับผู้นิเทศเกี่ยวกับแผนการสอน การสังเกตการสอน การวิเคราะห์ข้อมูลการสอน และการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูเกี่ยวกับเรื่องหรือประเด็นที่มีการสังเกต ดำเนินการเป็นวัฏจักรซ้ำหลายครั้งตลอดทั้งปีและอย่างต่อเนื่องหลายครั้งเพื่อครูจะได้มีโอกาสพัฒนาและปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง จนกว่าจะบรรลุผลตามเกณฑ์ที่พึงพอใจทั้งสองฝ่าย นอกจากนี้ การบูรณาการศาสตร์พระราชาในการนิเทศ ตามบริบทของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ควรน้อมนำหลักการทรงงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และศาสตร์พระราชามาใช้ในการดำเนินงาน เพื่อสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

มหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ซึ่งเป็นแนวทางที่สามารถสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาครูและนักเรียนได้อย่างแท้จริง

2. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการนิเทศ พบว่า รูปแบบการนิเทศ มี 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์เนื้อหา กระบวนการนิเทศ และการวัดและประเมินผล โดยกระบวนการนิเทศตามรูปแบบมีชื่อว่า "ทริฟเฟิลดี อีโอพี" (Triple D.EOP หรือ 3D.EOP) มี 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย 3D.OEP มี 6 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 ขั้นศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา กำหนดจุดพัฒนา (D_1 : Define Problems and Needs) ขั้นที่ 2 วางแผนและกำหนดทางเลือก (D_2 : Direct Planning) ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติการนิเทศ (D_3 : Develop Activities) ขั้นที่ 4 ขั้นการสังเกต (O : Observation) ขั้นที่ 5 ตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศ (E : Examine and Evaluate) ขั้นที่ 6 เผยแพร่ผลการดำเนินงานนิเทศ (P : Publish a Successful Work) ทั้งนี้ รูปแบบการนิเทศ "ทริฟเฟิลดี อีโอพี" (Triple D.EOP หรือ 3D.EOP) ได้รับการออกแบบโดยน้อมนำหลักการทรงงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ตามศาสตร์พระราชาของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ซึ่งเป็นแนวทางที่ทรงใช้ในการพัฒนาคน สังคม และสิ่งแวดล้อมผ่านโครงการพระราชดำริหลายโครงการ ดังที่ สุเมธ ตันติเวชกุล (2554) กล่าวว่า หลักการทรงงานดังกล่าวมีความลุ่มลึกและสามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกมิติของการพัฒนา และยังสอดคล้องกับ อานันท์ ศักดิ์วรวิชัย (2560) ที่เสนอว่า “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นยุทธศาสตร์พระราชทานที่ได้รับการยอมรับและใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงานของข้าราชการใต้เบื้องพระยุคลบาท ดังนั้นการนำหลักการทรงงานมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการนิเทศจึงเป็นการสืบสานพระราชปณิธาน และสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาครูและนักเรียนในพื้นที่ ทั้งนี้ การพัฒนารูปแบบดำเนินการตามลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในทุกมิติ ทั้งด้านหลักการ พัฒนารูปแบบ สมรรถนะการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารทางวิชาการ งานวิจัยต่าง ๆ โดยมีการตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และได้รับการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะในทุกประเด็น อีกทั้งได้นำรูปแบบการนิเทศไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพ ด้วยการทดลองใช้กับกลุ่มทดลองนำร่องที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างเป็นการทำให้รูปแบบการนิเทศมีคุณภาพ ก่อนนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการนิเทศดังกล่าว มีความสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2557), บุญชม ศรีสะอาด (2560), รัตนะ บัวสนธิ์ (2562) และ Harris (1985) กล่าวว่า ขั้นตอนสำคัญในการออกแบบและพัฒนารูปแบบ ได้แก่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ในการพัฒนารูปแบบการกำหนดหลักการ เป้าหมาย และองค์ประกอบอื่น ๆ ของรูปแบบ การกำหนดแนวทางในการนำรูปแบบไปใช้การตรวจสอบรูปแบบที่พัฒนาขึ้น เพื่อยืนยันว่าสามารถส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ และการปรับปรุงรูปแบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน ยืนยง (2553), นัยนา ฉายวงศ์ (2560) และ ลัดดาพร ศรีทองสุข (2565) ที่ได้พัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียน โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การร่างรูปแบบการนิเทศ การตรวจสอบความเหมาะสม การปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะการนำไปทดลองใช้

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 พบว่า ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี อยู่ในระดับดี เนื่องจากรูปแบบการนิเทศได้ออกแบบกิจกรรมที่เน้นการศึกษาสภาพปัจจุบันและการกำหนดจุดพัฒนาอย่างเป็นระบบ ซึ่งช่วยให้ครูเข้าใจหลักการและขั้นตอนการจัดทำนวัตกรรมอย่างชัดเจน โดยมีการใช้เอกสารประกอบการนิเทศที่ครอบคลุมเนื้อหาเชิง

วิชาการและตัวอย่างการปฏิบัติจริง สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมณี (2557) และ บุญชม ศรีสะอาด (2560) ที่เน้นว่าการพัฒนาความรู้ของครูควรเริ่มจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการวิเคราะห์ความต้องการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาและบริบทการใช้งานจริง ครูผู้รับการนิเทศมีความสามารถในการทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี หลังการใช้รูปแบบการนิเทศอยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากกระบวนการนิเทศเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและลงมือปฏิบัติจริง โดยมีการสนับสนุนจากผู้นิเทศผ่านการสังเกตและให้ข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของตนเอง และพัฒนานวัตกรรมที่ตอบโจทย์นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรา เครือคำอ้าย และขวลิต ขอดศิริ (2561) ที่พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้ดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับฉวีวรรณ ไชยพิเศษ (2564) ที่พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โครงการคุณธรรมสูงขึ้น ผู้เรียนมีความสามารถในการทำโครงการคุณธรรมในระดับดีมาก และมีคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในระดับมาก ในขณะที่ รอง ปัญส์กา และคณะ (2562) พบว่า หลังการใช้รูปแบบครูมีความรู้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูผู้รับการนิเทศมีเจตคติต่อการทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีอยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากรูปแบบการนิเทศได้สร้างแรงบันดาลใจผ่านการน้อมนำหลักการทรงงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งเน้นการพัฒนาครูจากภายใน โดยให้ครูมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนา และเห็นคุณค่าของการสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ อานนท์ ศักดิ์วรวิญญ์ (2560) และ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2561) ที่เสนอว่าการพัฒนาคนต้องอาศัยความเข้าใจในบริบท ความเข้าใจวิถีชีวิต และการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะนำไปสู่ความยั่งยืนและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้การพัฒนาในรูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ตามกระบวนการ “ทริเพิลดี อีโอพี” (Triple D.EOP) ซึ่งพัฒนาจากการบูรณาการแนวคิดการนิเทศแบบชี้แนะ แบบพี่เลี้ยง และแบบคลินิก มีความเหมาะสมกับบริบทของครูในพื้นที่ที่มีความแตกต่างด้านประสบการณ์การสอน โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาจากภายในและการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ได้ดำเนินการนิเทศการผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การอบรม การเยี่ยมชั้นเรียน การประชุมกลุ่ม การนิเทศผ่านสื่อออนไลน์ และการสะท้อนผลร่วมกัน โดยผู้นิเทศทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงและกัลยาณมิตร ส่งผลให้ครูสามารถวิเคราะห์ปัญหา เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ พัฒนานวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี และนำไปใช้ในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรา เครือคำอ้าย และขวลิต ขอดศิริ (2561) ที่พบว่า รูปแบบการนิเทศ “ดับเบิล พีแอลซีเอ พลัส” (PPLCA Plus) ทำให้ผู้รับการนิเทศสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับดีมาก และสามารถบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ได้ชัดเจน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา บุญมาก (2562) ที่พบว่า รูปแบบการนิเทศสามารถใช้พัฒนาครูให้เกิดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สูงขึ้นทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้และด้านเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้สูงอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ ใจสุข (2563) ที่พบว่า รูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมและใช้พัฒนาครูให้เกิดสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้แบบเรียนรู้ร่วมกันได้สูงขึ้น

4. การประเมินรูปแบบการนิเทศ พบว่า รูปแบบการนิเทศ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีความถูกต้อง ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบการนิเทศ มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา สามารถนำไปใช้ได้จริง พื้นฐานของความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุม ช่วยให้ผู้รับการ

นิเทศเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ สามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในชั้นเรียนได้จริง และเป็นเครื่องมือพัฒนาครูที่ดีที่สุด สอดคล้องงานวิจัยของ พวงอ้อย ไชยดี (2564) ที่พบว่า รูปแบบการนิเทศโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ให้อยู่ในระดับมากที่สุด รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ต่อชาติ (2563) พบว่า การประเมินผลรูปแบบการนิเทศ ได้แก่ วัตถุประสงค์ หลักการ กลไก วิธีดำเนินการ ประสิทธิภาพ และเงื่อนไขความสำเร็จ ได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การส่งเสริมการใช้แนวทางนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดี ซึ่งหน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนให้ศึกษานิเทศก์และครูกลุ่มสาระอื่นนำแนวทางไปใช้ในการนิเทศและออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
2. การพัฒนาองค์ความรู้ผ่านการนิเทศและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้าใจ และเปิดโอกาสให้ครูสะท้อนผลการนิเทศร่วมกัน พร้อมขยายระยะเวลาการนิเทศให้ครอบคลุมทั้งปี เพื่อความต่อเนื่องและเกิดความเชี่ยวชาญ
3. การสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญและแหล่งเรียนรู้ ควรมีผู้เชี่ยวชาญร่วมในการนิเทศเพื่อให้คำปรึกษา และจัดทำฐานข้อมูลตัวอย่างนวัตกรรมเพื่อให้ครูศึกษาต่อยอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. การช่วยเหลือครูที่มีข้อจำกัด ควรศึกษาปัญหาเป็นรายกรณี และจัดที่ปรึกษาเฉพาะบุคคลเพื่อช่วยเหลือครูในการพัฒนานวัตกรรมอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการจัดทำนวัตกรรมสร้างสรรค์คนดีร่วมกับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นในระดับประถมศึกษา
2. ควรมีการศึกษา วิจัยและพัฒนาแนวทางการจัดทำนวัตกรรมในรูปแบบออนไลน์ หรือบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อให้ครูสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ทุกที่ทุกเวลา

เอกสารอ้างอิง

- กรทอง จิระชากุล. (2550). *นวัตกรรมการศึกษาชุดคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน*. สำนักพิมพ์ธารอักษร.
- ฉวีวรรณ ไชยพิเศษ. (2564). การสร้างและพัฒนากระบวนการนิเทศตามศาสตร์พระราชาพื้นฐานการจัดการเรียนรู้ โดยโครงการคุณธรรมสำหรับครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4. *วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา*, 12(2), 97-112.
- ทศนา แคมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้ เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 15). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.

- พวงอ้อย ไชยดี. (2564). การพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบสอนแนะ (Coaching) สำหรับสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ภาควิชาวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. DSpace at Mahasarakham University. <http://202.28.34.124/dspace/bitstream/123456789/1030/1/59010586047.pdf>
- รอง ปัญลังกา และคณะ. (2562). รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นโรงเรียนสีขาวตามแนวทางศาสตร์ พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน.
- วชิรา เครือคำอ้าย และชวลิต ขอดศิริ. (2561). การพัฒนารูปแบบการนิเทศโดยใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมศักยภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. <https://cmruir.cmru.ac.th/handle/123456789/1440>
- วัชร เล่าเรียนดี. (2556). การนิเทศการสอน. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาสนา ต่อชาติ. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ.
- วาสนา บุญมาก. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *Journal of Education and Innovation*, 23(2), 269-280. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/190689
- ศรีน้อย ลาวัณ. (2552). การวิเคราะห์กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนของครู โดยใช้เทคนิคการสืบสอบแบบขึ้นชม. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษาไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สกวรัตน์ ไกรมาก. (2562). การนิเทศด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน. (2553). การพัฒนาศึกษานิเทศแนวใหม่. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ศาสตร์กษัตริย์ หลักการทรงงาน หลักการครองราชย์ แนวพระราชดำริและทฤษฎีในการพัฒนาประเทศของพระบาทสมเด็จพระปรมลมหาวชิราลงกรณมหาราชวรมหาเทพยคุณสิรินธร. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุทธนู ศรีไสย์. (2555). หลักการนิเทศการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุภาภรณ์ ใจสุข. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศตามแนวคิดการชี้แนะร่วมด้วยแนวคิดกัลยาณมิตร เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบเรียนรู้ร่วมกัน ด้วยการสืบสอบ 4Ex2 สำหรับครูคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*. 11(2), 187-210. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/ssr/article/view/246569>
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2554). การทรงงานพัฒนาประเทศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว: ประสบการณ์การเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาทของ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อัญชลี ธรรมะวิธิกุล. (2552). กระบวนการนิเทศภายใน. อักษรบริกร.
- อานนท์ ศักดิ์วรวิชัย. (2560). เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา: วิธีการแห่งศาสตร์พระราชารเพื่อการพัฒนายั่งยืน. <https://mgronline.com/daily/detail/9600000103010>
- Glickman, C.D. (2004). *Developmental Supervision: Alternative Practices for Helping Teachers Improve Instruction* (6thed). Association for Supervision and Curriculum Development.